

דף יג:

עין משפט ב. חו"מ סימן תו פעיף א

א. שור של ישראל שנגח לשור של גוי פטור^ד, ושור של גוי שנגח לשל ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם^ה.

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן תו פעיף ב

ב. שור של הפקר שנגח וקודם שיתפוס אותו הניזק קדם אחר וזכה בו פטור^ו.

עין משפט ו. חו"מ סימן תו פעיף ג

ג. נגח שורו והפקירו קודם שעמד בדין^ז וזכה בו אחר פטור. אבל אם זכה בו המזיק בעצמו חייב.

עין משפט ז.ז. חו"מ סימן שפמט פעיף י

יא. כל החיובים הנ"ל בנכנסה הבהמה לרשות הניזק^ח והזיקתו, אבל

ד. ממשנה בב"ק ל"ו ע"ב, דשור רעהו ולא שור עכו"ם, ומטעם זה היה צריך לפטור גם איפכא אלא שלמדו מקרא לחייב בב"ק ל"ח, סמ"ע ס"ק א', והרמב"ם כתב בפ"ח מנזקי ממון הלכה ה' הטעם לפי שאין עכו"ם מחייבין את האדם על בהמתו שהזיקה, והרי אנו דנים להם כדיניהם, וכתב ה"ה שהוא נתינת טעם מדעתו ועל מה שהשיגו הראב"ד כתב שאפשר שבזמן הגמ' לא היו העכו"ם נפרעים כלל, ולפי ה"ה גם אם היום כדיניהם מחייבים על נזקי בהמתו של אדם ג"כ שור ישראל שהזיק לשור עכו"ם פטור.

ה. כתב הרמב"ם שם שקנס זה הוא לעכ"ם לפי שאין זהירין במצוות ואינם מסלקין הנזק ואם לא נחייבם על נזקי מהמתן אין משמירין אותם ומפסידין ממון הבריות.

ו. מברייתא בב"ק י"ג ע"ב, ופירושו שהזוכה בו פטור מהניזק ובגמ' למדו מקראי דבעינן שיהיה לו בעלים בעת הנגיחה ובשעת גמר דין. סמ"ע ס"ק ב'.

ז. אוקימתא דרבינא וברייתא שם, אבל אחר גמר דין הרי לשור ישנם בעלים גם בשעת הנגיחה וגם בשעת העמדה בדין, וע"כ הזוכה חייב, אבל לפני גמר דין חסר דאין לו בעלים בין הנגיחה לבין שעת גמר הדין. ובבאר הגולה העיר דצ"ע דהגמ' איירי לענין מועד כמו שפירש רש"י ותוס' שם אבל בתם כשם שהניזק גובה מן הלוקח כמ"ש בריש סי' ת"ז ה"ה שגובה מן הזוכה בו כשהפקירו, וכן הרגיש הגאון באות א'.

ח. במשנה וגמ' שם י"ג ע"ב.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

אם נכנס הניזק לרשות המזיק ^ט והזיקתו בהמתו של בעל הבית הרי זה פטור על הכל ^י שהרי אומר לו אילו לא נכנסת לרשותי לא הגיע לך הנזק, וכך נאמר בתורה ^כ "ושילח את בעירה ובער בשדה אחר".

הגה: צ"ע דמקרא זה בשן ורגל הוא דכתיב לפטרן ברשות שניהם ^ל אבל ברשות המזיק שפטור אפי' בקרן אין ענין מקרא זה טעם לפטור אלא שפטור מכח שאומר לו אילו לא נכנסת לרשותי לא הגיע לך נזק.

הגה: ומה שפטור ברשות המזיק דוקא שנכנס שלא ברשות ^מ אבל נכנס ברשות כגון פועלים הנכנסים לתבוע שכרן ונגחן שור של בעה"ב חייב.

עין משפט ט.י. חו"מ סימן שצו פעיף ח

ה. ט. מסר את שורו לאחד מד' שומרים מסתמא קיבל עליו שלא יזיק ושלא יוזק ^י והוא בשור סתם, אבל אם מכיר בו שהוא נגחן אינו מקבל עליו אלא שלא יזיק אבל לא שלא יוזק ^כ.
ואם השומרים לא שמרוהו כלל ויצא והזיק נכנסו תחת הבעלים והייבים לשלם תם חצי נזק ומועד נזק שלם, והבעלים פטורים ^ע.

- ט.** היינו שלא ברשות, דאם ברשות לא שייך לומר לו אילו לא נכנסת לא הוזקת וכמו שמסיים הרמ"א.
- י.** מבריייתא שם י"ד ע"א.
- כ.** ובגמ' כ"א ע"ב דרשו פסוק זה בהיזק רגל ע"י הליכתו והיינו "ושילח" - "וביער" היינו היזק דשן שביערו ע"י אכילתו.
- ל.** פ"י כגון בחצר של שניהם או בר"ה וה"ה בחצר שאינה של שניהם כמ"ש בסעיף אה"כ. וכתב בבאר הגולה דלא עלה על דעת הרמב"ם להביא ראיה לפטור מהפסוק, אלא הוא ענין בפני עצמו והקדמה לדין הסמוך ובזה סרה תמיהת הרמ"א שכתב צ"ע, וכן יישב בסמ"ע ס"ק ט'.
- מ.** טור בשם הרא"ש מסוגיא דגמ' ל"ג ע"א כיון דבזמן הזה פשוט שנכנסין הפועלים לבית בעה"ב לקבל שכרן, וגם לא מצוי לאדם מעות בכיסו בשוק.
- נ.** שם ברמב"ם הלכה י' דכך נראה מלשונו וכן דעת הרשב"א. ה"ה שם, ופירושו כיון שקיבלו לשומרו כל שמירה סתם היא שלא יזיק ולא יוזק. סמ"ע ס"ק י"ד.
- ס.** מימרא דר"א וכדמפרש לה רבא בדף מ"ה ע"ב, דלמה שהוא מוחזק שמזיק קיבל עליו, דבסתמא לא קיבל עליו לשומרו שלא יוזק, שהרי עד היום לא היה שור אחר מתייצב להזיקו. סמ"ע ס"ק ט"ו.
- ע.** דמה היה להם לעשות הרי העמידו שומר במקום לשומרו בעצמם.

ה. י. אם אחר שהזיק שור התם ברשות השומר, אמר לבעלים הרי שלך לפניך לא אמר כלום פ שהרי ב"ד לוקחים אותו להשתלם מגופו. ואם שמרוהו כראוי שמירה מעולה השומרים פטורים ז והבעלים חייבים ק בנזק של קרן בלבד שהיא תמה, אבל בנזק שן ורגל גם הבעלים פטורים ר. ואם שמרוהו שמירה פחותה אם השומר ש"ח הוא פטור ש ואם ש"ש או שוכר או שואל חייבים.

עין משפט כ.ל.מ. חו"מ סימן שמוז פעיף א

א. א. שאל שור בסתם והזיק שורו של השואל את שורו של המשאיל אפי' אם הוא תם משלם לו נזק שלם ת, שאפי' אם הוזק משור דעלמא השואל צריך לשלם למשאיל נזק שלם, דמסתמא צריך לשומרו שלא יוזק ושלא יזיק. א. ב. קיבל עליו בשמירתו שלא יזיק אבל לא שלא יוזק ז והזיקו שורו של השואל תם משלם חצי נזק ומועד משלם לו נזק שלם.

פ. ודוקא תם דאינו משתלם אלא מגופו הדין כן, משא"כ במועד אחר שהזיק יכול השומר לומר לבעלים הרי שלך לפניך ואני אסדר עם הניזק. סמ"ע ס"ק י"ז.
 צ. ר"ל אפי' השואל, ואע"ג דחייב באונסין, היינו דוקא אם הוזקה הבהמה שהוא שומר עליה ולא לענין אם יצאה והזיקה אחר ששמרה כראוי.
 ק. לפי שהבעלים חייבים אף בשמירה כראוי, והיינו בשן ורגל שדי להם שמירה פחותה כמו שנתבאר בסעיף א' אם שמרו השומרים שמירה זו פטורים, אך בקרן דבעינן שמירה מעולה לא די במה ששמרו אותו השומרים שמירה ראויה לשן ורגל וע"כ הם פטורים אבל הבעלים חייבים.
 ר. שהרי מסרו לשומר ושמרו שמירה ראויה שדי לו בכך.
 ש. והבעלים חייבים, ואם מסרו לשומר שכר או שואל שחייבים בשמירה מעולה הם חייבים והבעלים פטורים, ועיין בבאר הגולה אות י' שפי' ע"פ מה שהשיב הרמב"ם לחכמי לונל דט"ס ומהי הנוסחא האמיתית ע"ש.
 ת. מגמ' בב"ק י"ג ע"ב.
 א. נראה דאפי' לא פירש דבריו שלא יוזק, אלא אמר בפירוש רק שלא יזיק, הוי כהתנה שלא קיבל עליו שלא יוזק וכך משמעות רש"י בסוגיא, ומיהו לדינא נראה דאפי' אם התנה בפירוש שלא ישמרנו שלא יוזק אפ"ה צריך לשלם לו חצי נזק אם הזיקו שורו דשואל בתם, שהיה לו לשואל לשמור שורו שלא יזיק דלא גרע שורו דמשאיל משור דעלמא. סמ"ע ס"ק ב'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ואם הזיק שור המשאיל לשורו של השואל והשאיל בסתם בין תם בין מועד פטור. ואם הזיק שור המשאיל לשור דעלמא ב השואל צריך לשלם שעליו מוטל לשומרו שלא יזיק. ואם קיבל עליו לשומרו שלא יזיק אבל על שלא יזיק לא קיבל ג והזיק לשורו של השואל משלם לו המשאיל תם חצי נזק ומועד נזק שלם.

-
- ב. ואז משלם כפי הדין שהיה המשאיל צריך לשלם דהיינו תם חצי נזק ומועד נזק שלם, שהרי לא קיבל עליו אלא להיות במקום המשאיל. סמ"ע ס"ק ד'.
- ג. דכל שפירש ואמר שלא יזיק לחוד, הוי כאילו פירש אבל שלא יזיק. סמ"ע ס"ק ה'.